

בבית המשפט העליון

דנ"א 790/06

בפני: כבוד השופטת ד' ביניש

המבקש: איתן ענבר

נגד

המשיבים: 1. ד"ר אסף יעקב
2. כרמל ספרות משפטית בע"מ (משיבה פורמלית)

עתירה לקיום דיון נוסף

החלטה

בפניי עתירה לדיון נוסף בפסק דינו של בית משפט זה בע"א 8117/03 איתן ענבר נ' ד"ר אסף יעקב, שניתן ביום 16.1.06.

העותר השתתף בשנים 1997-1998 במסגרת לימודי המשפטים שלו ב"מרכז הבינתחומי הרצליה" בקורס "דיני נזיקין", שלימד המשיב. בשנת 2002 פרסם העותר ספר בשם "דיני נזיקין – בראי ההלכה הפסוקה". לטענת המשיב, פרסום הספר הפר את זכויות היוצרים שלו בהרצאותיו. על כן הגיש המשיב תביעה נגד העותר לבית המשפט המחוזי בתל אביב ובה ביקש, בין היתר, כי העותר יחדל ממכירת הספרים. בית המשפט המחוזי (השופט שנלר) קבע כי למשיב זכויות יוצרים בהרצאותיו, השווה בין ההרצאות לספר וקבע כי עיקר הספר הוא העתקה של ההרצאות. על כן קיבל בית המשפט המחוזי את תביעתו של המשיב והורה לעותר לחדול ממכירת הספרים.

ערעור שהגיש העותר על פסק דינו של בית משפט המחוזי נדחה ביום 16.1.06. בית המשפט העליון (מפי השופטת נאור ובהסכמת השופטים פרוקצ'יה ורובינשטיין) קבע כי למשיב זכויות יוצרים בהרצאותיו מכוח הוראות חוק זכות יוצרים, 1911 (להלן: החוק), וזאת על אף העדר קביעה מפורשת בחוק בדבר קיומה של זכות יוצרים בהרצאות. בית המשפט העליון לא נדרש להכריע בשאלה האם קיימת זכות יוצרים בהרצאות שנישאו בעל-פה ולא קובעו בכתב, שכן הוא הניח כי ההרצאות הן "יצירה

ספרותית" לפי סעיף 35(1) לחוק וקיבל את קביעתו העובדתית של בית המשפט המחוזי כי ההרצאות הועלו על הכתב. שלוש הדרכים בהן הועלו הרצאות המשיב על הכתב היו המצגות שליוו את ההרצאות, רישומי המשיב לפני ההרצאות והסיכומים שכתבו הסטודנטים במהלך ההרצאות. העותר העלה טענות שונות נגד אמינותן של הראיות שהובאו בדבר קיבוע ההרצאות בכתב, אולם טענות אלה נדחו הן על ידי בית המשפט המחוזי והן על ידי בית המשפט העליון. זאת, נוכח ההסכמה הדיונית שהושגה בבית המשפט המחוזי, לפיה הצדדים יותרו על חקירות נגדיות והבאת עדים בעל-פה. על מנת לבחון האם אמנם הופרה זכות היוצרים של המשיב בהרצאות השוותה השופטת נאור בין מספר קטעים בספרו של העותר לבין רישומיו של המשיב. ההשוואה העלתה כי קיים דמיון רב בין הספר להרצאות, שמצביע על כך שהעותר העתיק חלק ממשי ומהותי מהרצאות המשיב תוך הפרת זכויות היוצרים שלו בהרצאות. טענות נוספות של העותר שנדחו על ידי בית המשפט העליון היו כי חלקים שונים בספר ובהרצאות הועתקו ממקורות חיצוניים משותפים ועל כן לא הופרו זכויות היוצרים של המשיב; כי קיים מגוון אפשרויות מוגבל לכתיבת ספר או נשיאת הרצאות בתחום דיני הנזיקין; וכי הוספת חלקים מקוריים לספר, אף אם חלקו הוא מועתק, הופכת את הספר ליצירה עצמאית. עוד התייחס בית המשפט העליון לאיזון שקיים בדיני זכויות היוצרים בין זכויות המרצה בהרצאותיו לבין חופש הפעולה של הסטודנטים השומעים הרצאות אלה. משהגיע בית העליון למסקנה כי העותר הפר את זכויות היוצרים של המשיב בהרצאותיו נדחה ערעורו של העותר. מכאן העתירה לדיון נוסף שבפניי.

העותר איננו תוקף את הקביעה בדבר קיומה של זכות יוצרים בהרצאות או את ההתייחסות להרצאה כ"יצירה ספרותית", אולם הוא טוען כי על מנת שיוכרו זכויות היוצרים של המשיב בהרצאותיו נדרש קיבוע סימולטאני שלהן על מנת להוכיח את תוכן ההרצאות הספציפיות. לטענת העותר, ללא קיבוע מעין זה מדובר בהרצאות בעל פה בלבד שאינן מוגנות בדיני זכויות היוצרים. העותר טוען בהקשר זה כי דרישת הקיבוע הסימולטאני הוכרה בע"א 2173/94 Tele Event Ltd. נ' ערוצי זהב, פ"ד נה(5) 529, וכי פסק דין נשוא העתירה מתעלם מהלכה זו. טענה נוספת של העותר היא כי לא ניתן להסתפק בראיות שהובאו בפני בית המשפט המחוזי על מנת להוכיח את תוכן ההרצאות שנשא המשיב, ומשהיה מוכן בית המשפט העליון להסתפק בראיות אלה נקבעה בכך הלכה חדשה בדבר רמת הראיות הנדרשת בדיני זכויות היוצרים.

דין העתירה לדיון נוסף להידחות. החידוש הקיים בפסק הדין נשוא העתירה הוא בקביעה כי למרצה ישנה זכות יוצרים בהרצאותיו. בית המשפט העליון לא נדרש להכריע האם זכות זו מותנית בכך שתוכן ההרצאות יועלה על הכתב או יקובע בדרך

אחרת, שכן הוא קיבל את קביעתו העובדתית של בית המשפט המחוזי כי ההרצאות אמנם הועלו על הכתב. בניגוד לטענת העותר לא נקבעה, איפוא, בפסק הדין נשוא העתירה הלכה חדשה כלשהי בנוגע לדרישת הקיבוע של הרצאות ובית המשפט במפורש לא נדרש להכריע בסוגיה זו (ראו גם, ע"א 414/84 ברים נ' מגדלור מרכז לתאורה מודרנית בע"מ, פ"ד לט(3) 109). יצוין עוד, כי לא מצאתי כל יסוד לטענת העותר בדבר סטייה מההלכה שנקבעה בע"א 2173/94 הנזכר לעיל, שכן באותו עניין מדובר היה בזכות היוצרים בשידורי טלוויזיה, שנחשבים ל"יצירה דרמטית" לפי סעיף 135(1) לחוק, ושדרכי הקיבוע האפשריות שלהם שונות מהדרכים בהן ניתן לקבע הרצאה. בכל הנוגע לטענות שמעלה העותר באשר לתשתית הראייתית שהביאה את בית המשפט למסקנה כי ההרצאות הועלו על הכתב, מדובר, למעשה, בטענות ערעוריות מובהקות כנגד ממצאיו העובדתיים של בית המשפט המחוזי. לטענות שכאלה אין, כמובן, מקום להידרש בעתירה לדיון נוסף.

אשר על כן, העתירה נדחית.

ניתנה היום, ט"ו באדר התשס"ו (15.3.2006).

ש ו פ ט ת